

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA

08.07.2024. – 12.07.2024.

ODJELJENJE ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 15.07.2024. godine

**SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
08.07.2024. – 12.07.2024.**

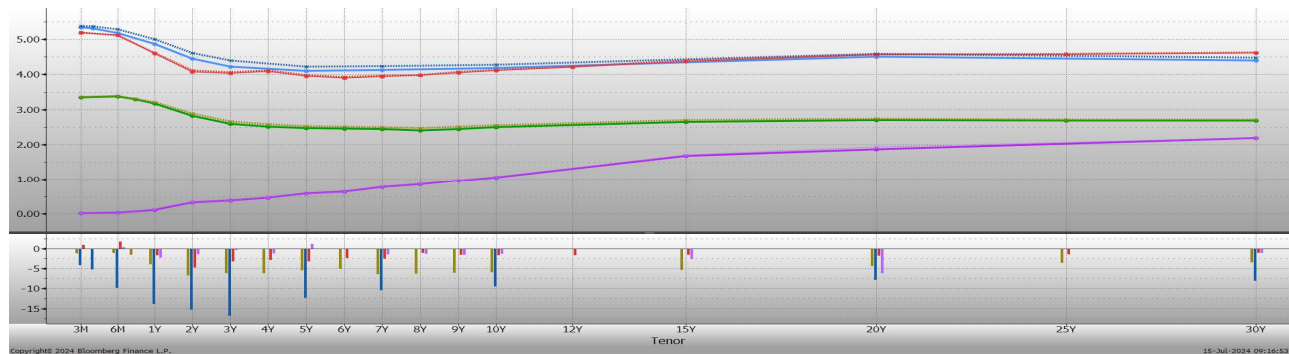
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	5.7.24	12.7.24	5.7.24	12.7.24	5.7.24	12.7.24	5.7.24	12.7.24
2 godine	2,89	2,82	4,60	4,45	4,13	4,09	0,35	0,34
5 godina	2,53	2,48	4,23	4,10	3,98	3,95	0,58	0,60
10 godina	2,56	2,50	4,28	4,18	4,13	4,11	1,08	1,07

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	5.7.24	12.7.24
3 mjeseca	3,387	3,382
6 mjeseci	3,381	3,370
1 godina	3,227	3,200

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 12.07.2024. godine (pune linije) i 05.07.2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone su zabilježili priličan pad tokom prošle sedmice. Prinosi njemačkih obveznica su smanjeni između 5 i 7 baznih poena, prinosi francuskih obveznica između 5 i 9 baznih poena, a prinosi italijanskih obveznica između 13 i 15 baznih poena. Najveći uticaj na kretanje prinosa obveznica imali su objavljeni ekonomski podaci za SAD, posebno podatak o većem padu potrošačkih cijena, a što je uticalo na povećanu vjerovatnoću smanjenja kamatnih stopa Feda. Sjednica ECB se održava 18. jula, a većina investitora očekuje da na ovoj sjednici neće biti promjena kamatnih stopa, dok se prvo naredno smanjenje očekuje u septembru. Nakon što su održani izbori, u Francuskoj razlika između prinosa desetogodišnjih njemačkih i francuskih obveznica se stabilizovala na nivou oko 66 baznih poena. Ipak, Agencija za dodjelu kreditnog rejtinga S&P predviđa da će se naredna Vlada Francuske morati boriti da implementira značajne političke mjere i da će se suočiti sa trajnim rizikom glasanja nepovjerenja. Agencija za dodjelu kreditnog rejtinga Moody's je saopštila da bi izgledi rejtinga Francuske (Aa2) mogli biti smanjeni na negativan sa trenutno stabilnih, ukoliko se utvrdi veći pad mogućnosti servisiranja inoduga u poređenju sa ostalim sličnim zemljama. Predsjednik Macron je zatražio od glavnih političkih stranaka (isključujući krajnje desno i lijevo orijentisane stranke) da formiraju "snažnu" većinsku koaliciju, te je naveo da će u konačnici ovog procesa imenovati novog premijera. Ministar ekonomije Le Maire je upozorio da bi zemlja mogla zapasti u finansijsku krizu ukoliko se u djelo sprovedu programi visoke potrošnje i visokog oporezivanja koje zastupa lijevo orijentisana stranka Novi narodni front. Guverner Centralne banke Francuske De Gaulle je izjavio da će inflacija doći do ciljanih 2%, a da šok neizvjesnosti sada mijenja šok od inflacije. Za Francusku je izjavio da ne može nastaviti sa povećanjem svog deficita,

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

te ukoliko bi morao rezimirati sveukupno stanje ekonomije Francuske danas, onda bi rekao da se dobro održava, ali da je i dalje krhka. Neimenovani izvori navode da će Francuskoj biti potrebno dodatnih 15 milijardi EUR prihoda godišnje kako bi zadovoljila fiskalna pravila EU.

Član UV ECB Knot je izjavio da ne vidi potrebu da ECB smanji kamatne stope ovog mjeseca, ali je sugerisao da je otvoren za diskusiju na sjednici u septembru. Kao glavne rizike po kretanje inflacije Knot je naveo nagli rast plata i mogućnost kompanija da apsorbuju veće troškove rada.

Član UV ECB Panetta je izjavio da ECB ne bi trebalo da bude pretjerano zabrinuta zbog uporno visoke inflacije uslužnog sektora i još uvijek snažnog rasta plata, te da može da nastavi sa postepenim smanjenjem kamatnih stopa. Njegov kolega Nagel je izjavio da ECB ne smanjuje kamatne stope automatski, iako i on očekuje da će se inflacija smanjiti na ciljanih 2% najkasnije do kraja 2025. godine.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno	Prethodni
				stanje	period
1.	Sentix indeks povjerenja investitora – EZ	JUL	-0,5	-7,3	0,3
2.	Trgovinski bilans – Njemačka (u milijardama EUR)	MAJ	20,3	24,9	22,2
3.	Bilans tekućeg računa – Njemačka (u milijardama EUR)	MAJ	-	18,5	25,1
4.	Industrijska proizvodnja – Finska (G/G)	MAJ	-	-5,3%	-6,3%
5.	Industrijska proizvodnja – Austrija (G/G)	MAJ	-	-4,1%	-2,6%
6.	Industrijska proizvodnja – Italija (G/G)	MAJ	-	-3,3%	-3,0%
7.	Industrijska proizvodnja – Grčka (G/G)	MAJ	-	6,7%	11,7%
8.	Industrijska proizvodnja – Irska (G/G)	MAJ	-	6,3%	-14,7%
9.	Industrijske prodaje – Holandija (G/G)	MAJ	-	-3,2%	4,2%
10.	Prerađivačka proizvodnja – Holandija (G/G)	MAJ	-	-3,0%	-3,4%
11.	Potrošnja stanovništva – Holandija (G/G)	MAJ	-	0,2%	0,6%
12.	BDP – Irska (Q/Q) final.	I kvartal	0,9%	0,7%	-3,4%
13.	Stopa inflacije – Njemačka (final.)	JUN	2,5%	2,5%	2,8%
14.	Stopa inflacije – Francuska (final.)	JUN	2,5%	2,5%	2,6%
15.	Stopa inflacije – Holandija (final.)	JUN	3,4%	3,4%	2,7%
16.	Stopa inflacije – Irska (final.)	JUN	1,5%	1,5%	2,0%
17.	Stopa inflacije – Španija (final.)	JUN	3,5%	3,6%	3,8%
18.	Stopa inflacije – Portugal (final.)	JUN	3,1%	3,1%	3,8%
19.	Stopa inflacije – Grčka	JUN	-	2,5%	2,4%

SAD

Fokus tržišnih učesnika je bio na objavljivanju stope inflacije za juni, koja je ukazala na usporavanje inflatornih pritisaka. S druge strane, indeks proizvođačkih cijena je bio iznad očekivanja i prethodnog perioda, što je ipak pokazatelj da su inflatorni pritisci u tom sektoru i dalje prisutni.

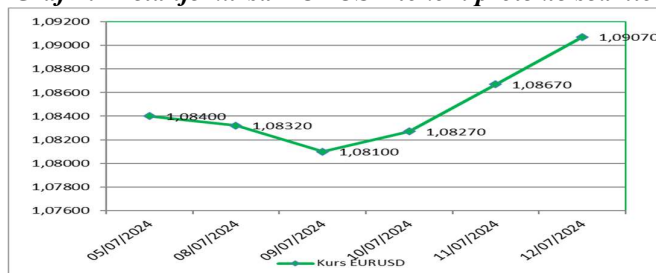
Predsjednik Feda Powell je istakao da FOMC i dalje želi da vidi veći napredak u smanjenju inflacije prije donošenja bilo kakve odluke, te da će mu događaji u narednih nekoliko mjeseci omogućiti da bude sigurniji u smanjenje u septembru. Powell je istakao i da su se uslovi na tržištu rada ohladili. Izjava Powella uticala je na aprecijaciju USD. Takođe, naglasio je važnost nezavisnosti centralne banke za promovisanje stabilnosti cijena, te je naveo da se politički faktori, kao što su izborni ciklusi, ne uzimaju u obzir u njihovom procesu donošenja odluka. Powell je dodao da se čini da ekonomija raste oko 2% uz dobru inflaciju i broj radnih mjesta.

Prema izvještaju koji je objavio Fed iz Njujorka, predviđena putanja kretanja stope inflacije u SAD u narednoj godini ublažena je zbog smanjenih projekcija povećanja cijena raznih potrošačkih dobara i usluga. Očekuje se da će inflacija za godinu dana biti 3%, što je manje u odnosu na majsko predviđanje od 3,2%. Inflacija za horizont od 3 godine je projektovana na 2,9%, a za pet godina se očekuje da će inflacija biti 2,8%. Slabljenje očekivanja vezanih za inflatorne pritiske je posljedica predviđanja ispitanika da će će budući rast prihoda usporavati više od rasta plata.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa inflacije (G/G)	JUN	3,1%	3,0%	3,3%
2.	Temeljna inflacija (G/G)	JUN	3,4%	3,3%	3,4%
3.	Indeks proizvođačkih cijena (G/G)	JUN	2,3%	2,6%	2,4%
4.	Broj zahtjeva za hipotekarne kredite	5. jul	-	-0,2%	-2,6%
5.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	6. jul	235.000	222.000	239.000
6.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	29. jun	1.860.000	1.852.000	1.856.000
7.	Budžetski saldo (u mlrd USD)	JUN	-76,1	-66,0	-347,1

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio rast sa nivoa od 1,0840 na nivo od 1,0907.

VELIKA BRITANIJA

Jedan od kreatora monetarne politike BoE Jonathan Haskel je izrazio nespornost za smanjenje kamatnih stopa zbog upornih inflatornih pritisaka na tržištu rada i neizvjesnosti u pogledu njihovog smanjenja. Bez obzira na trenutnu situaciju, u kojoj se na finansijskom tržištu sa 60% šanse očekuje smanjenje referentne kamatne stope na narednom sastanku BoE, Haskel ostaje oprezan u pogledu politike ublažavanja. Izjavio je da treba biti siguran da su se osnovni inflatorni pritisci na održivi način smanjili prije donošenja date odluke.

Positivan trend GBP u odnosu na USD, najveći nivo u posljednje četiri godine, pripisan je pobjedi laburista, signalizirajući da je nastupio period mira u politici Velike Britanije za koji se očekuje da će se pozitivno odraziti na imovinu Velike Britanije. Glavni ekonomista BoE Pill je, nakon što je kurs zabilježio rast, izjavio da je momenat za smanjenje kamatnih stopa i dalje "otvoreno pitanje". Napomenuo je da je ublažavanje monetarne politike pitanje "kada, a ne ako", izrazivši zabrinutost zbog uporne inflacije, uprkos tome što su pojedini kreatori monetarne politike signalizirali spremnost da se smanje kamatne stope. Pill je sugerisao da kreatori monetarne politike BoE moraju još raditi kako bi upravljali pritiscima na domaće cijene i plate. Investitori su ove Pillove komentare protumačili kao nespornost da se smanje kamatne stope, što je dovelo do toga da tržišta OIS-a umanje očekivanja za smanjenje referentne kamatne stope za 25 baznih poena u augustu, sa 64% na 55%. Kurs je nastavio da raste nakon što su podaci pokazali da se ekonomija Velike Britanije u maju povećala dvostruko više od očekivanog nivoa, te sa deprecijacijom USD nakon što je objavljen podatak stope inflacije u SAD. Oštri komentari kreatora monetarne politike Pilla i Manna su nastavili da utiču na jačanje GBP.

BoE je na osnovu internog istraživanja zaključila da je povećanje kamatnih stopa efektivno uticalo na smanjenje inflacije. Data studija objašnjava da je povećanje kamatne stope od 2021. godine uticalo na potrošnju domaćinstva i poslovne investicije, što je dovelo do smanjenja inflacije. Naglašeno je da je stroža monetarna politika uticala na potražnju, a što je rezultiralo sporijim rastom potrošnje domaćinstava i da su rastuće kamatne stope smanjile poslovna ulaganja i oslabile stambene investicije. Dok tržišni učesnici vide 50/50 šanse za smanjenje kamatne stope na sastanku koji se održava 1. augusta, BoE je i dalje oprezna u pogledu inflacije usluga koja se nije smanjila tako brzo kao što se očekivalo.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	RICS indeks cijena kuća	JUN	-15%	-17,3%	-17%
2.	BDP (M/M)	MAJ	0,2%	0,4%	0,0%
3.	Industrijska proizvodnja (G/G)	MAJ	0,6%	0,4%	-0,7%
4.	Prerađivačka proizvodnja (G/G)	MAJ	1,2%	0,6%	-0,4%
5.	Trgovinski bilans (u milijardama GBP)	MAJ	-2,850.00	-4.894.00	-6,423,00

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio pad sa nivoa od 0,84580 na nivo od 0,83973. GBP je aprecirala i u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD zabilježio rast sa nivoa od 1,2815 na nivo od 1,2988.

JAPAN

Na kvartalnom sastanku regionalnih menadžera, BoJ je dala optimističnu procjenu stanja u ekonomiji. Primijećeno je da je rast plata raširen usljed uskog tržišta rada i izraženo je povjerenje u napredak prema ciljanom nivou inflacije od 2%. Ova pozitivna procjena bi mogla ojačati argument za povećavanje kamatnih stopa već na sljedećem sastanku u julu.

BoJ je tokom prošle sedmice objavila materijale koji se tiču programa smanjenja obima kupovina državnih obveznica prije održanog sastanka u junu. Šest od sedam mišljenja je dalo prioritet smanjenjima u srednjoročnim i dugoročnim zonama, što ukazuje na širok tržišni konsenzus. Tokom ranijih navoda tržišnih učesnika, najveće banke u Japanu su pozvale BoJ da napravi duboke rezove u svojim mjesečnim otkupima obveznica. BoJ, koja još nije otkrila konkretne planove, prikuplja podatke kako bi dovršila svoju strategiju smanjenja obveznica, nakon više od decenije agresivnog kvantitativnog popuštanja koji je proširio obim obveznica na 585 biliona JPY. Analitičari predviđaju da će BoJ u početku smanjiti mjesečne kupovine sa 6 biliona JPY na oko 5 biliona JPY, potencijalno usporavajući tempo na 3 biliona JPY tokom perioda od dvije godine. Uprkos opštoj rasprodaji USD, volatilnost kursa u odnosu na JPY i izvještaj o povećanom obimu trgovanja su naveli trgovce da špekulišu da je došlo do zvanične intervencije BoJ tokom protekle sedmice. Najviši valutni diplomata Kanda se suzdržao od komentara je li vlast Japana intervenisala na deviznom tržištu. Prema Bloombergovoj analizi računa BoJ, procjenjuje se da je Japan vjerovatno intervenisao na valutnom tržištu po treći put tokom ove godine, za oko 3,5 biliona JPY (22 milijardi USD) nakon što su 11. jula objavljeni podaci o stopi inflacije u SAD. Analitičari smatraju da je vlast Japana možda iskoristila očekivanja smanjenja kamatne stope Fed nakon smanjenja inflacije u SAD i da bi to bio prvi put da je Japan pokušao da ojača JPY dok je jačao u odnosu na USD, signalizirajući novu strategiju. Iako se očekivala intervencija ukoliko cijene u SAD budu veće od očekivanja, mogućnost da Japan podrži JPY tokom njegove faza jačanja i nije bila očekivana. BoJ je otkrila da 87,5% domaćinstava u Japanu očekuje povećanje cijena u roku od godine dana, što je rast u odnosu na prethodno istraživanje (83,3%). Ovo ukazuje na rastuća inflatorna očekivanja, što bi moglo potencijalno dovesti do kratkoročnog povećanja kamatnih stopa. Pesimistični ekonomski izgledi domaćinstava bi mogli negativno uticati na potrošnju.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Realne novčane zarade zaposlenih (G/G)	MAJ	-1,2%	-1,4%	-1,2%
2.	Tekući račun (u milijardama JPY)	MAJ	2.350,2	2,849,9	2.050,5
3.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) P	JUN	-	9,7%	4,2%
4.	Indeks proizvođačkih cijena uslužnog sektora	JUN	2,9%	2,9%	2,6%
5.	Industrijska proizvodnja (G/G) F	MAJ	-	1,1%	-1,8%
6.	Iskorištenost kapaciteta (M/M)	MAJ	-	4,1%	0,3%

JPY je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio pad sa nivoa od 174,21 na nivo od 172,16. JPY je blago aprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio pad sa nivoa 160,75 na nivo od 157,83.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

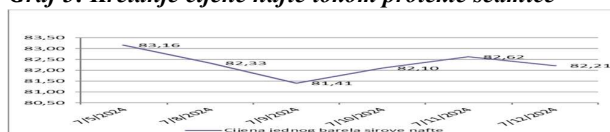
NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 83,16 USD (76,72 EUR).

Početkom sedmice cijena nafte je smanjena jer su zabrinutosti zbog poremećaja u snabdijevanju ublažene nadom u sporazum o prekidu vatre u Gazi, ali je potencijalni uticaj uragana Beryl na zalihe ovog energenta držao dalji pad cijene pod kontrolom. Uragan je doveo do otkazivanja letova u Hjustonu i prekida u pogonima u Teksasu za tečni prirodni plin, uzrokujući porast cijena prirodnog plina u Evropi. U utorak je cijena nafte nastavila bilježiti smanjenje, nakon što su investitori saznali da su dugotrajni prekidi u snabdijevanju zbog uragana Beryl malo vjerovatni, a s obzirom na to da je čvorište za proizvodnju nafte u Teksasu pretrpjelo manje štete od oluje nego što se strahovalo. EIA je povećala prognozu rasta svjetske potražnje nafte za 2024. godinu na 1,1 milion barela dnevno, dok je ranije očekivano da će potražnja stagnirati. U svojoj mjesečnoj prognozi, agencija je povećala procjenu rasta potražnje za ovim energentom za 2025. godinu za 300.000 barela dnevno na 1,8 miliona barela dnevno. Sredinom sedmice cijena ovog energenta je povećana, nakon što je EIA izvijestila o smanjenju američkih zaliha ovog energenta za 3,44 miliona barela, više od 1,92 miliona barela koje je prognozirao Američki institut za naftu. U međuvremenu, OPEC je u svom mjesečnom izvještaju zadržao prognoze rasta globalne potražnje za naftom za 2024. i 2025. godinu na 2,25 miliona barela dnevno, odnosno na 1,85 miliona barela dnevno. Organizacija predviđa da će snažna mobilnost i zračni saobraćaj na sjevernoj hemisferi tokom ljetne sezone povećati potražnju za transportnim gorivima i podstaći rast, posebno u SAD. Rast cijene nafte je nastavljen i u četvrtak, uprkos usporavanju inflacije u SAD. Rast cijene ovog energenta je bio ograničen jer je Međunarodna agencija za energiju (IEA) smanjila prognoze rasta potražnje za naftom sljedeće godine i povećala procjene ponude.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 82,21 USD (75,37 EUR). Cijena nafte je zabilježila smanjenje za 1,14% u odnosu na prethodnu sedmicu.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

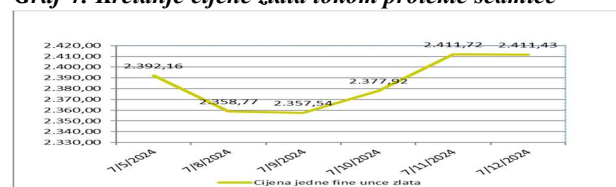

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.392,16 USD (2.206,79 EUR).

Do sredine sedmice cijena zlata je bilježila smanjenje, da bi u drugom dijelu sedmice bilježila rast. Početkom sedmice cijena ovog plemenitog metala je bila pod silaznim pritiskom, prije svega pod uticajem izvještaja da je Narodna banka Kine zaustavila kupovinu zlata, u junu, drugi mjesec zaredom, a što je opteretilo cijenu zlata. Analitičari Citi banke navode kako je fizička potražnja za ovim plemenitim metalom vjerovatno oslabila u drugom kvartalu, ali bi se trebala oporaviti do kraja godine. U utorak se cijena zlata kretala u uskom rasponu jer izjave Powella pred Kongresom nisu promijenile očekivanja vezana za smanjenje kamatnih stopa Feda, dok tržišni učesnici još uvijek očekuju zaokret prije kraja godine. Sredinom sedmice cijena zlata je zabilježila rast pod uticajem deprecijacije USD. World Gold Council je objavio da su svjetski fondovi koji trguju na berzi zlata, drugi mjesec zaredom, zabilježili priliv u junu zbog povećanja udjela fondova koji su na berzi u Evropi i Aziji. Takođe, saopšteno je da su globalni ETF-ovi za zlato ostvarili priliv dva uzastopna mjeseca u junu, uz značajnu kupovinu u Evropi i Aziji, koja je nadoknadila odlive iz Sjeverne Amerike. Inače, ETF-ovi podržani zlatom i slični proizvodi igraju glavnu ulogu na tržištu zlata, uz veliko interesovanje institucionalnih i individualnih investitora. Cijena zlata je tokom trgovanja u četvrtak zabilježila priličan rast pod uticajem objavljivanja podatka o stopi inflacije u SAD, odnosno pod uticajem smanjenja prinosa američkih državnih obveznica i deprecijacije USD.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.411,43 USD (2.210,90 EUR). Cijena zlata je, treću sedmicu zaredom, zabilježila rast za 0,81% u odnosu na prethodnu sedmicu.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.